

Forslag til andet oplag af Bibelen2020

Forslag stillet af Ordet og Israel

Prioriterede forslag vedr. "Israel" mv i Den Nye Aftale

Generel bemærkning: I antik jødedom, som Det Nye Testamente er en del af, var udtrykkene "Israels folk" og "Israels land" helt almindelige og udbredte. Ordet Israel kunne betegne landet, folket eller begge på en gang. Også Det Nye Testaments forfattere brugte denne antik-jødiske sprogbrug. Oversættelsen af Det Nye Testamente kan derfor ikke bare gå ud fra, at "Israel" altid betegner folket, men må i hvert tilfælde vurdere, om ordet betyder landet, folket eller begge.

Bibelen 2020	Forslag	Bemærkning
Matt 2,20 Du skal stå op og rejse tilbage med barnet og hans mor	Du skal stå op og rejse tilbage til Israels land med barnet og hans mor ELLER: Du skal stå op og rejse tilbage til Israel med barnet og hans mor	Den græske tekst siger utvetydig, at Israel her betyder landet.
Matt 2,21 Josef gjorde, som englen sagde, og rejste hjem med Jesus og Maria.	Josef gjorde, som englen sagde, og rejste tilbage til Israels land med Jesus og Maria.	Se til Matt 2,20
Matt 27,42 jødernes konge	Israels konge	Det er vigtigt for sammenhængen med messiasprofetierne i GT, at der bruges udtrykket "Israels konge"
Mark 15,32 Messias, jødernes konge	Messias, Israels konge	Se til Matt 27,42. "Messias" er rigtig godt.
Luk 24,21 ham, der skulle befri det jødiske folk	ham, der skulle befri Israel	Den forventning, der kommer til udtryk her, bygger på GT's forventninger, sådan som de blev forstået i antik jødedom – og det omfattede en befrielse af både folket og landet. Derfor dækker oversættelsen "det jødiske folk" ikke det fulde indhold i forventningen, hvorimod "Israel" dækker både folk og land (parallelt med, at Danmark kan betegne både folk og land).
Joh 1,49 hele folkets konge	Israels konge	Se til Matt 27,42
Joh 12,13 jødernes konge	Israels konge	Se til Matt 27,42
ApG 1,6 Er det nu, du befrier jøderne og gør os til et kongedømme igen?	Er det nu, du vil genoprette Israels kongedømme?	"Israels kongedømme" omfatter både i GT og i antik jødedom både folk og land. Det kommer tydeligere til udtryk ved at bruge ordet Israel.
ApG 10,39 Vi har selv set alt det, han har gjort for jøderne, både på landet og i Jerusalem. Alligevel henrettede de ham på korset	Vi har selv set alt det, han har gjort både i jødernes land og i Jerusalem. Alligevel henrettede de ham på korset.	Der er to problemer i DNA's oversættelse: 1) Den græske tekst bruger ordet for "område"/"land" fulgt af et ord i genitiv (jødernes). I den sammensætning betegner ordet i genitiv normalt enten landområdets herskere eller indbyggere. Sådan oversætter DNA det da også andre steder: Matt 2,12 ("deres eget land"); Matt 8,28 ("gadarenernes område"); ApG 12,20 ("kongens landområder"). Den naturlige betydning er derfor her "jødernes land/landområde" og ikke forholdet mellem land og by. 2) DNA giver utvetydigt 'jøderne' en kollektiv skyld for henrettelsen af Jesus. Vores forslag fastholder den naturlige betydning af originalteksten ("jødernes land") og opretholder til en vis grad tvetydigheden omkring, hvem "de", der henrettede Jesus, er – jøder, indbyggere eller ledere i Jerusalem, romerne (jf udfoldelsen af samme anklage i ApG 4,27 og 13,27)
Rom 9,6 Jo, for i virkeligheden er det ikke alle jøder, der hører til det udvalgte folk	Jo, for i virkeligheden er det ikke alle jøder, der har del i frelsen, ELLER:	Paulus vil ikke benægte, at alle jøder hører til det udvalgte folk, men at alle jøder er frelst (= er Guds børn jf lidt længere nede i konteksten og især

	Jo, for i virkeligheden er det ikke alle jøder, der har opnået frelse,	DNA's udmærkede oversættelse i Rom 11,7).
Hebr 8,13 Ved at tale om en ny aftale siger Gud samtidig, at den gamle aftale er forældet. Det, der er gammelt og forældet, vil snart forsvinde.	Ved at tale om en ny aftale siger Gud samtidig, at den tidligere aftale er forældet. Det, der er forældet og gammelt, vil snart forsvinde. ELLER: Ved at tale om en ny pagt siger Gud samtidig, at pagten fra den gamle aftale er forældet. Det, der er forældet og gammelt, vil snart forsvinde.	Problemet med DNA er, at "den gamle aftale" er brugt som navn på Det Gamle Testamente. Når ordet pagt så gengives med "den gamle aftale", kommer verset til at betyde, at Det Gamle Testamente er forældet og snart vil forsvinde. Selv den foreslåede oversættelse "den tidligere aftale" vil let lægge op til samme misforståelse. Når man har valgt at kalde GT for "den gamle aftale", er det vanskeligt at komme uden om at bruge ordet pagt i oversættelsen i dette vers, hvis man vil undgå misforståelsen.

Prioriterede forslag vedr. "Israel" i Den Gamle Aftale

Generel bemærkning: Et mindre antal steder sletter DGA ordet Israel og erstatter det med "os" eller lignende. Formålet er, at disse tekster skal kunne læses personligt og eksistentielt. Vi deler den rigtig gode intention, men vejen er i vores øjne ikke at ændre betydningen af originalteksten. Selv om hensigten har været en helt anden, ender oversættelsen af disse vers med et resultat, der svarer til resultatet af den erstatningsteologi, der i kirkehistorien har formørket kirkens forhold til jøder. Bibelen 2020 optræder ikke i et kirkehistorisk kontekstløst vakuum, og man kan ikke bare se bort fra den sørgelige kirkehistoriske tradition, som oversættelsen af disse vers mod sin intention kommer til at videreføre.

Derfor opfordrer vi Bibelselskabet til at ændre disse steder, så oversættelsen gengiver den hebraiske teksts indhold.

Salme 14,7 Vi håber, at Jerusalem kan beskytte os. Men vi ved, at når Gud vender vores skæbne, vil vi råbe af glæde.	Vi håber, at Israels frelse må komme fra Jerusalem. Når Gud vender sit folks skæbne, vil Israel råbe af glæde.	Se den generelle bemærkning. Dertil kommer, at DGA her skjuler, at verset hænger nøje sammen med 5 Mos 30,1-10 og udtrykker længslen efter den frelse for Israel (land og folk), der er beskrevet i 5 Mos 30. Udeladelsen af Israel fra verset ændrer dets betydning markant. Forslaget fastholder originaltekstens betydning ved: 1) at beholde det markante udtryk "Israels frelse" (som NT hentyder til) 2) at gengive tekstens beskrivelse af Israels kommende jubel.
Salme 22,4 Du er den hellige, som sidder på tronen, dit folk synger om dig.	Du er den hellige, som sidder på tronen, Israels folk synger om dig.	Se den generelle bemærkning. Dertil kommer, at DGA's udeladelse af Israel ændrer betydningen af vers 5-6, der i originalteksten handler om patriarkerne og Israels forfædre.
Salme 25,22 Befri os alle fra sorgen.	Gud, befri Israel fra alle dets lidelser.	Se den generelle bemærkning.
Salme 53,7 Gud på Zionbjerget, red os! Når du har vendt dit folks skæbne, Gud, vil vi råbe af glæde.	Vi håber, at Israels frelse må komme fra Jerusalem. Når Gud vender sit folks skæbne, vil Israel råbe af glæde.	Verset er på hebraisk ordret det samme som Sl 14,7 (trods de forskellige oversættelser i DGA). Se bemærkning til Sl 14,7.
Salme 73,1 Hvor er Gud dog god mod folk med rene hjerter.	Hvor er Gud dog god mod Israel, mod folk med rene hjerter.	Se den generelle bemærkning.
Salme 121,4 Nej, ham, der passer på os, falder ikke i søvn, han sover ikke.	Nej, ham, der passer på Israel, falder ikke i søvn, han sover ikke.	Se den generelle bemærkning.
Salme 124,1 Hvis ikke Gud havde været med os, siger vi,	Hvis ikke Gud havde været med os, sådan skal Israel sige,	Se den generelle bemærkning.
Salme 128,6 Fred være med Jerusalem.	Fred være med Israel.	Originalteksten har et karakteristisk (og senere meget udbredt) udtryk, som bør bevares. Det er svært at se nogen gyldig begrundelse for at ændre tekstens betydning.
Salme 130,7-8 Vent på Gud, for han er trofast og tilgiver alt. Han tilgiver os alle vores fejltrin.	Israel, vent på Gud, for han er trofast og tilgiver alt. Han tilgiver Israel alle dets fejltrin.	Se den generelle bemærkning.

Salme 131,3 Stol på Gud fra nu og til evig tid.	Israel, stol på Gud fra nu og til evig tid.	Se den generelle bemærkning.
Esajas 43,1 Gud, som skabte dig, ham, som formede dig, han siger nu gennem mig: »Vær ikke bange for jeg har reddet dig. Jeg har givet dig dit navn, du er min.	Israel, den Gud, som skabte dig, ham, som formede dig, han siger nu gennem mig: »Vær ikke bange for jeg har reddet dig. Jeg har givet dig dit navn, du er min.	Se den generelle bemærkning. Konteksten tyder på, at skabelsen i verset specifikt hentyder til Guds skabelse af folket Israel (gennem Abraham og Sara etc) og ikke til verdens skabelse i 1 Mos 1. Udeladelse af "Israel" og "Jakob" ændrer derfor betydningen og bryder desuden sammenhængen mellem verset og vers 3ff.
Esajas 45,25 De skal også sige, at mit folk får medhold i retten og vil juble over mig.	Gud giver Israels efterkommere medhold i retten, og de vil juble over ham.	Se den generelle bemærkning. DGA ændrer betydningen af verset til noget alment menneskeligt.
Esajas 49,3 Han sagde til mig: »Du er min betroede medarbejder, min udvalgte, jeg kalder dig mit folk. Jeg vil vise min storhed ved at gøre vidunderlige ting for dig.«	Han sagde til mig: »Israel, du er min betroede medarbejder. Jeg vil vise min storhed ved at gøre vidunderlige ting for dig.«	Den noget omstændelige omskrivning af "Israel" til "min udvalgte, jeg kalder dig mit folk" fremmer næppe forståelsen af verset. Forslaget fastholder den hebraiske teksts korte tiltale ("Israel").

Øvrige forslag

De efterfølgende forslag vil vi også gerne have med i Bibelen 2020. Men hvis vi skal sortere i vores forslag, har disse lavere prioritet end de ovenstående.

Bibelen 2020	Forslag	Bemærkning
Matt 9,33 Man har aldrig set noget lignende i hele landet.	Man har aldrig set noget lignende i Israel.	Forslaget lader stå åbent, om der er tænkt på landet eller folket.
Matt 10,23 alle jødiske byer	Israels byer	Det er mest naturligt at forstå Israel her som landet.
Luk 1,54 Han sørger for sit folk	Han tager sig af sin tjener Israel	Evt: "sin tjener Israels folk" Det er vigtigt for sammenhængen med bla Esajas, at udtrykket "sin tjener Israel" tages med
Luk 2,25 så frem til, at jøderne skulle blive frelst	så frem til Messias, Israels trøster ELLER så frem til Israels trøst	Bag teksten ligger muligvis det hebraiske ord <i>menachem</i> , trøst / trøster, der i antik jødedom blev brugt om Messias. Hvis denne oversættelse ikke kan accepteres, foreslår vi som alternativ "Israels trøst", fordi det bevarer forbindelsen til GT. (PS: Oversættelsen Messias i 2,26 er rigtig fin!)
Luk 2,32 en ære for os jøder	en ære for dit folk Israel	Vigtigt for sammenhængen med GT
Luk 4,27 Der var også mange urene med hudsygdomme blandt jøderne, dengang Elisa var profet	Der var også mange urene med hudsygdomme i Israel, dengang Elisa var profet	Den mest naturlige forståelse af verset er, at det handler om landet eller evt. om landet og folket sammen. Desuden vil forslaget forhindre en anakronisme.
Gal 6,16 alle, der går ind for det, ønsker jeg, at Gud vil give den fred og omsorg, som han giver sit folk	alle, der går ind for det, ønsker jeg, at Gud vil give samme fred og omsorg som Israels folk	Forslaget forhindrer en erstatningsteologisk forståelse
Ef 2,12 I havde ikke de samme rettigheder som jøderne	I var ikke en del af Israels folk	Forslaget undgår den mulige misforståelse, at der er tale om jødiske rettigheder i Romerriget.
Salme 78,5 Han indførte en lov for os, underviste israelitterne	Han indførte en lov i Israel, underviste Israels folk	Se den generelle bemærkning til DGA. Både konteksten og brugen af "israelitterne" gør dog, at verset bevarer sin betydning, selv om ordene "Jakob" og "Israel" mangler. Gengivelsen af <i>torah</i> med "undervise" er fin (det kunne med fordel være gjort flere steder i DGA).

Anakronismer: En række steder i Den Nye Aftale omtales Israels folk før eksilet i Babylon som jøder (Luk 4,27; ApG 7,23; 7,37; Rom 9,27; 10,21; 11,2; 2 Kor 3,7.13; Hebr 8,10; 11,22; Åb 2,14). Det ønsker vi ændret.